

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/37/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6120252873
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 11. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oliver Kolenčík
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2025:6120252873.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Olivera Kolenčíka a sudkýň JUDr. Denisy Šaligovej a JUDr. Renáty Pátrovičovej, v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XX/XX, C., D. E., v zastúpení: Advokátska kancelária JUDr. Jaroslav Čibenka s.r.o., so sídlom Námestie slobody 1901/66, Púchov, IČO: 47 254 181, proti žalovanej: F. E. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom G. XX/X, H., v zastúpení: Mgr. Ivana Kochanská, advokátka so sídlom Farská 33, Nitra, o zaplatenie sumy vo výške 64 495,95 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 24. júla 2024, č. k. 7C/76/2020-327, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalovaná voči žalobcovi má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Nitra (ako súd prvej inštancie podľa § 12 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) rozsudkom zo dňa 24. júla 2024, č. k. 7C/76/2020-327 žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žalovanej priznal voči žalobcovi náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

2. Rozhodnutie vo veci samej právne odôvodnil s poukazom na ustanovenia § 100 ods. 1, § 101, § 107 ods. 1, 2, § 451 ods. 1, 2, § 563, § 657 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“).

3. V odôvodnení rozsudku poukázal na to, že žalobca sa žalobou doručenou upomínaciu súdu dňa 21.02.2020 v upomínacom konaní domáhal od žalovanej zaplatenia sumy 64 495,95 eura s príslušenstvom. Žalobu odôvodnil tým, že ako veriteľ so žalovanou ako dlžníkom dňa 21.06.2017 uzatvoril zmluvu o pôžičke, na základe ktorej sa zaviazal, že žalovanej bezúročne požičia finančné prostriedky vo výške 1.650.000 Kč na kúpu bytu. Žalobca svoj záväzok vyplývajúci zo zmluvy o pôžičke splnil a finančné prostriedky vložil na novovytvorený účet žalovanej v cudzej mene (CZK) vedený vo I. J. C., K..

4. Súd prvej inštancie vzal do úvahy tvrdenia strán predkladané v konaní, vykonal dokazovanie výsluchom strán sporu, svedkov, listinnými dôkazmi, a to predžalobnou výzvou, odpoveďou na lustráciu v bankách, výpisom účtov žalovanej, výpisom účtu žalobcu a po tom ako zistil nasledovné.

5. V konaní nebolo sporné, že žalobca vybral dňa 21.06.2017 zo svojho účtu v Českej republike peňažné prostriedky vo výške 1.600.000 Kč (výpis z účtu žalobcu na č. I. 273) a v ten istý deň vložil sumu 1.650.000 Kč na novovytvorený účet žalovanej v cudzej mene v pobočke I. J. C., K. I. H. (zhodné tvrdenia žalobcu a žalovanej, preukázané výpoveďami svedkov L. M., N. O. L.). Poskytnutie peňažných

prostriedkov žalovanej preukázané teda bolo. Povinnosťou žalobcu však bolo preukázať aj dočasnosť poskytnutia peňažných prostriedkov a záväzok žalovanej tieto prostriedky vrátiť žalobcovi. V uvedenom smere žalobca dôkazné bremeno podľa názoru súdu prvej inštancie neuniesol z dôvodov uvedených nižšie.

6. Žalobca tvrdil, že peňažné prostriedky požičal žalovanej za účelom kúpy bytu na L. P. D. XX I. H., ktorý si mala kúpiť pre seba. Na splatnosti sa nedohodli, žalovaná mu uviedla, že mu peňažné prostriedky vráti čo najskôr, ako to pôjde. Žalovaná v rámci procesnej obrany tvrdila, že dlhodobo dotovala žalobcu ako partnera, neskôr manžela svojej dcéry a vloženie finančných prostriedkov na jej účet predstavovalo vrátenie dlhu z poskytnutých peňažných prostriedkov žalobcovi. Ďalej tvrdila, že tieto prostriedky v českej mene na žiadosť žalobcu vybrala z účtu a odovzdala ich žalobcovi, keďže jej žalobca tvrdil, že ich zamení za výhodnejší kurz. Dcéra a žalobca ako mladomanželia chceli kúpiť byt, žalobca však už vedené prostriedky nemal, preto zohnala peniaze predajom vlastného bytu a z iných vlastných zdrojov a kúpila byt.

7. Žiaden vykonaný dôkazný prostriedok a z neho získaný dôkaz priamo nepreukazuje tvrdenie žalobcu o dočasnosti záväzku žalovanej a jej záväzku vrátiť finančné prostriedky žalobcovi. Žalobca tvrdil, že žalovanej poskytol pôžičku za účelom, aby si kúpila pre seba byt na L. XX I. H.. Toto tvrdenie nepriamo preukazuje nesporná skutočnosť, že žalovaná skutočne nadobudla uvedený byt do svojho výlučného vlastníctva kúpnu zmluvou od predávajúcej K. E. za kúpnu cenu 77 990 eur (kúpa bytu žalovanou je preukázaná aj výpoveďou predávajúcej ako svedkyne, svedka L. Q., výpisom z účtu žalovanej na č. I. 292). Avšak tvrdenie žalobcu, že v čase poskytnutia peňažných prostriedkov v júni 2017 tieto žalovaná potrebovala na kúpu bytu pre seba, je spochybnené vykonaným dokazovaním, pričom z výpovedí svedkov v konaní vyplýva opak. Svedkovia navrhnutí tak stranou žalovanej ako aj stranou žalobcu potvrdili, že kúpou bytu si mali riešiť bytovú otázku žalobca a dcéra žalovanej ako novomanželia. Svedok M. ku skutočnostiam v súvislosti s vkladom finančných prostriedkov v júni 2017 vypovedal, že predmetom malo byť vloženie väčšieho obnosu peňazí pravdepodobne súvisiace s ich budúcim životom, na inom mieste uviedol, že žalobca a dcéra žalovanej boli mladomanželia, tak zrejme išlo o kúpu nehnuteľností pre ich budúci život. Svedkyňa E. vypovedala, že do bytu sa mali sťahovať mladí, teda dcéra žalovanej s partnerom. Svedkyňa R. vypovedala, že žalovaná chcela kúpiť byt pre dcéru. Svedok Q. vypovedal, že bola predaná nehnuteľnosť po rodičoch, nejaké peniaze sa vrátili žalovanej, ale po svadbe chceli vlastný byt. Skutočnosť, že v uvedenom byte následne býval žalobca s dcérou žalovanej, potvrdil samotný žalobca vo svojej výpovedi. Z výpovedí svedkov teda nevyplýva, že žalovaná chcela v júni 2017 pre seba kúpiť byt. Z vykonaného dokazovania ďalej nevyplýva, že by si žalovaná potrebovala požičať finančné prostriedky. Žalovaná nepotrebovala riešiť vlastnú bytovú otázku (ani to nebolo tvrdené), byt mal byť určený pre novomanželov (výpovede svedkov). Žalovaná mala vlastné prostriedky, resp. majetok, čo potvrdil svedok Q. a svedkyňa R. (uviedla, že žalovaná mala dve garsónky) a vyplýva to aj z výpisu účtu žalovanej (žalovaná tvrdila, že za účelom získania prostriedkov na byt predala svoju poslednú garsónku, čomu nasvedčuje kreditný obrat na jej účte zo dňa 12.10.2017 s poznámkou „byt F.“ pripísaný z účtu tretej osoby). Uvedené zistenia nasvedčujú tvrdeniam žalovanej, že peniaze na byt pre dcéru a žalobcu sa minuli, a preto zabezpečila vlastné financie a kúpila byt na seba. Vzhľadom na uvedené závery ani skutočnosť, že žalovaná napokon kúpila byt do svojho vlastníctva, nepreukazuje, že malo ísť o poskytnutie pôžičky.

8. Žalovaná sa ďalej bránila, že peňažné prostriedky vložené žalobcom na jej účet vybrala a odovzdala mu ich. Súd dodal, že vzhľadom na vyjadrenia žalovanej, ktoré neboli úplne konzistentné (vyjadrenie žalovanej na pojednávaní dňa 01.06.2021 - žalobca jej vkladom na účet vracal požičané peniaze, po ich vložení došlo k výberu a následne mu ich dala do ruky a s dcérou ich išli zameniť; vyjadrenie právnej zástupkyne žalovanej zo dňa 06.12.2023 - pri sume 60 000 eur, ktoré požičala žalobcovi za prítomnosti svedkov, ktorí o tom vypovedali v konaní, sa so žalobcom dohodla na plnení do doby, kedy predá rodičovský dom), ju na pojednávaní vyzval, aby ozrejmila svoje tvrdenia. Žalovaná uviedla, že žalobca vložil peňažné prostriedky na jej účet, následne peňažné prostriedky na jeho žiadosť vybrala a odovzdala mu ich, aby ich výhodnejšie zamenil. Uvedené vyjadrenie korešponduje s bezprostredným vyjadrením žalovanej na prvom pojednávaní. Tvrdenie o odovzdaní hotovosti v českej mene potvrdili svedkovia (L. R., I. F., L. Q.), ktorí spravidla zhodne uviedli, že pri ich spoločnej návšteve u žalovanej žalovaná odovzdala žalobcovi a jej dcére peniaze v českej mene, aby ich žalobca zamenil. Čo sa týka výšky sumy žiaden svedok nepotvrdil konkrétnu sumu, peniaze mali byť v obálke (vyjadrenie svedkov Q. a R.), uvádzali sumu 55.000 až 60.000 eur, spravidla odhadom. Informáciu o výške sumy teda svedkovia

priamo neodpozorovali, nadobudli ju sprostredkovane. Svedkovia však potvrdili, že sám žalobca sa pri preberaní peňazí vyjadril, že ich ide zdvojnásobiť (výpoveď svedkyne R.). Svedkovia síce dátumovo uvedenú udalosť nekonkretizovali, ale ich výpovede opisom priebehu deja s jednotlivými konkrétnosťami (najmä že išlo o českú menu, ktorú chcel žalobca zameniť) potvrdzujú skutočnosti tvrdené žalovanou.

9. Vo vzťahu k tvrdeniam žalovanej, že vklad finančných prostriedkov žalobcu na jej účet v júni 2016 mal predstavovať vrátenie pôžičky, súd konštatoval, že uvedené nemá preukázané. V prvom rade žalovaná dôsledne nespĺnila ani povinnosť tvrdenia, kedy, v akej výške a akým spôsobom poskytla žalobcovi pôžičku, ani to, že išlo o dočasné poskytnutie predmetu pôžičky a že žalobca sa zaviazal poskytnuté finančné prostriedky vrátiť (pri absencii týchto tvrdení žalobca ani nemohol zaujať adekvátny procesný postoj a prípadne ich účinne poprieť). Aj keď výpovede svedkov potvrdzujú, že žalovaná poskytovala žalobcovi finančnú podporu, táto skutočnosť sama o sebe poskytnutú pôžičku nepreukazuje. V tomto smere možno prisvedčiť námietkam žalobcu, že mohlo ísť o osobnú podporu alebo prípadné darovanie pre dcéru žalovanej a žalobcu. Ani dcéra žalovanej vo svojej svedeckej výpovedi nepotvrdila, že v prípade vkladu prostriedkov na účet žalovanej malo ísť o vrátenie pôžičky. Žalovaná jednoznačne nepreukázala, že malo ísť o pôžičku žalobcovi, ani v akej výške a kedy boli poskytnuté. Napriek tomu, že žalovaná uvedené tvrdenie nepreukázala, nezakladá to jej neúspech v spore, pretože dôkazné bremeno v preukázaní, že išlo o pôžičku, leží na žalobcovi. Z hľadiska hodnotenia dôkazov sa súd prvej inštancie vzhľadom na spochybnenie žalovanou označených svedkov dôkladnejšie zaoberal aj vierohodnosťou svedkov a relevanciou ich výpovedí. Žalobca označil svedkov navrhnutých žalovanou ako vyfabulovaných a ich vyjadrenia nie sú v tom zmysle, že by niečo vnímali svojimi zmyslami, ale jedná sa o sprostredkované informácie od žalovanej.

10. Hodnotiac výpovede namietaných svedkov L. R., I. F. a L. Q. prostredníctvom doktríny RAVEN a jej kritérií súd prvej inštancie konštatoval, že nezistil skutočnosti, ktoré by spochybňovali alebo znížovali dôveryhodnosť ich výpovedí. Čo sa týka zaujatosti svedkov, všetci potvrdili, že sú v priateľskom vzťahu so žalovanou, čo ich však bez ďalšieho nediskvalifikuje. Svedkovia nemajú záujem na výsledku sporu (v tom zmysle, že by sa rozhodnutím súdu zmenilo ich hmotnoprávne postavenie). Je pravdou, že viaceré skutočnosti, ktoré svedkovia uvádzali vo svojich výpovediach, nevnímali priamo, vlastnými zmyslami (podpora žalovanej poskytovaná žalobcovi, skutočnosť, že žalobcovi sa finančne nedarilo a podobne), ale sprostredkovane uvádzali to, čo im bolo oznamované zo strany žalovanej. Súd v tomto smere aj vyhodnocoval ich výpovede, čo však neznižuje ich dôveryhodnosť. Zároveň nešlo o jednorazové poskytnutie informácie, ale svedkovia ako známi žalovanej mali možnosť odpozorovať rodinný život žalovanej, získavali sprostredkované informácie priebežne, a to v dobe, keď ani nemohli predpokladať, že bude vedený súdny spor. Preto aj napriek tomu, že ide v niektorých častiach o sprostredkované informácie, výpovede svedkov ilustrujú minimálne postoj a konanie žalovanej v tej dobe. Súd ďalej posudzoval konzistentnosť výpovedí svedkov, teda či vierohodnosť ich výpovedí nenarušajú logické, skutkové alebo iné vnútorné rozpory. Výpovede svedkov súd hodnotí ako konzistentné, vnútorne nerozporné. Uvedení svedkovia si neprotirečili vo svojich výpovediach (t. j. neuviedli tvrdenie, ktoré následne vo výpovedi popreli iným, opozitným tvrdením), na položené otázky odpovedali v kontexte ich predchádzajúcich samostatných prednesov, pôsobili presvedčivo, vypovedali plynulo, ochota odpovedať na otázky bola na primeranej úrovni. Ich výpovede sú zároveň súladné s inými vykonanými dôkazmi, napr. v časti kúpy bytu pre novomanželov, resp. riešenia bytovej otázky novomanželov, sa zhodujú s výpoveďami svedkov L. M. a K. E., v časti financovania kúpy bytu z vlastných zdrojov predajom garsónky žalovanou s výpisom jej účtu. Žiadna podstatná časť výpovede ku skutočnostiam, ktoré sú pre konanie podstatné, nebola v rozpore s vykonaným dokazovaním ostatnými dôkaznými prostriedkami. Svedkyňa L. R. žalobca spochybňoval okrem iného tým, že ju nepoznal a že svedkyňa, ktorá mala poznať žalobcu zo svadby, nevedela uviesť, kde sa mala svadba uskutočniť. Uvedené sa netýka podstatných skutočností vo veci a navyše z kontextu celého vyjadrenia svedkyne vyplýva, že bola len gratulovať v kostole, kde ju doviezol známy. Vo vzťahu k svedkyňi I. F. žalobca namietol, že pred odpoveďou na jednu položenú otázku jej žalovaná prikývla a svedkyňa na to kladne odpovedala na otázku. Uvedené konanie súd nevie späťne preveriť, avšak výpoveď svedkyne bola konzistentná a súladná aj s ostatnými výpoveďami, nevyznela nepresvedčivo alebo neisto (čo súd posudzoval aj zo zvukovej nahrávky), preto nie je dôvod znížovať vierohodnosť jej výpovede. Skutočnosť, že svedok L. Q. nevedel uviesť priezviská ostatných svedkov nijako jeho výpoveď negatívne nezasahuje, naopak, preukazuje, že v prípade svedkov nejde o okruh navzájom blízkych osôb, ktoré by si vopred pripravili výpovede v konaní, tak ako to naznačuje žalobca označovaním uvedených svedkov ak vyfabulovaných. Skutočnosť, že svedkovia, ktorí sa poznajú len prostredníctvom žalovanej, vypovedali obdobne, práve zvyšuje dôveryhodnosť ich

výpovedí. Svedkovia v podstatných okolnostiach vypovedali zhodne o stretnutí u žalovanej (avšak nie úplne totožne), obdobne uviedli dôvod stretnutia, zúčastnené osoby, priebeh stretnutia. Súd nezistil žiadne dôvody, pre ktoré by nemal na výpovede namietaných svedkov prihliadať.

11. Žalobca argumentoval, že prostriedky, ktoré požičal žalovanej na kúpu bytu a ktorý si žalovaná aj kúpila, žiadal vrátiť spôsobom, aby žalovaná predala byt, ktorý za tieto peniaze obstarala, čo mala potvrdiť dcéra žalovanej vo svojej svedeckej výpovedi. Svedkyňa vypovedala, že „žalobca ma volal do Rakúska s tým, nech tlačím na matku, aby predala byt a následne aby som prišla za ním. Po tomto všetkom by som to nedokázala matke urobiť. Peniaze sa stratili ...“. Podľa názoru súdu výpoveď dcéry žalovanej v pozícii svedka toto tvrdenie žalobcu nepotvrzuje. Z vyjadrenia, „nech tlačí na matku, aby predala byt“, nevyplýva samo o sebe, že žalobca žiada o vrátenie peňažných prostriedkov. Svedkyňa už predtým vypovedala, že žalobca už predtým všetky peniaze ľahal od nej a ona od mamy, vedela ju ovplyvniť a peniaze jej vždy dala. Rovnako bezprostredne nasledujúce vyjadrenie, že sa peniaze stratili poukazuje na predtým uvádzané vyjadrenie svedkyne, že donútila matku na nátlak žalobcu vybrať vložené peniaze z účtu, ale nikdy ich nevidela. V kontexte celej výpovede svedkyne, jazykovým, logickým ani systematickým výkladom jej vyjadrenia, na ktoré poukazoval žalobca, nemožno dospieť k tomu, že svedkyňa potvrdila, že žalobca žiadal vrátenie pôžičky výťažkom z predaja bytu, ktorého kúpu mala žalovaná pôžičkou financovať.

12. Ak žalobca namietal, že žalovaná v priebehu konania menila procesnú obranu a tvrdenia, s týmto sa prvoinštančný súd nestotožnil. Žalovaná od prvého úkonu namietala, že poskytnutie finančných prostriedkov má byť pôžičkou, kontinuálne tvrdila, že išlo o vrátenie dlhu žalobcom. Žalovaná v prvom úkone (podanom odpore) nepoprela odovzdanie finančných prostriedkov žalobcom, poprela len tvrdenie, že medzi ňou a žalobcom bola uzatvorená zmluva o pôžičke (to nie je možné zameniť s tvrdením o neposkytnutí finančných prostriedkov), tvrdila, že nárok žalobcu je čo do výšky a titulu nepreukázaný a v prípade poskytnutia finančných prostriedkov by išlo o bezdôvodné obohatenie.

13. Súd prvej inštancie ďalej konštatoval, že skutkové zistenia nedávajú rozumnú odpoveď na otázku odvolacieho súdu, prečo by si mala žalovaná požičiavať peňažné prostriedky od žalobcu, keď to bola práve ona, ktorá predtým mala finančné prostriedky žalobcovi požičať. Súd odkazuje na odôvodnenie uvedené vyššie, kde konštatoval, že žalovaná v čase tvrdeného poskytnutia pôžičky disponovala majetkom, nemala potrebu riešiť bytovú otázku (túto potrebu mal žalobca a dcéra žalovanej). Síce súd nemá preukázané, že vklad finančných prostriedkov na účet žalovanej mal predstavovať vrátenie predtým poskytnutých pôžičiek žalobcovi, na druhej strane tvrdenia žalovanej o finančnej podpore žalobcu a dcéry žalovanej považuje súd za preukázané, a to výsluchom svedkov, ktorých dôveryhodnosť súd napriek námietkam žalobcu nemá za spochybnenú. Preto nie je možné primerane zdôvodniť, prečo by si žalovaná, ktorá dovtedy finančne podporovala dcéru so žalobcom, požičiavala finančné prostriedky od žalobcu na kúpu bytu, ktorý mal byť určený pre žalobcu a dcéru žalovanej. Napokon možno súhlasiť s argumentom žalovanej, že nedáva logickú súvislosť, prečo by otvárala nový účet v českej mene, pokiaľ mala záujem o kúpu bytu, ktorý kupovala v mene euro.

14. Zhrnúc závery z vykonaného dokazovania súd konštatoval, že zistený skutkový stav neumožňoval záver o preukázaní samotného uzatvorenia zmluvy o pôžičke medzi stranami, keď žalobca nepreukázal, že ním poskytnuté a na účet žalovanej vkladané peňažné prostriedky boli poskytnutím predmetu pôžičky. Samotné poukázanie finančnej čiastky na účet žalovanej ešte existenciu pôžičky nepreukazuje (rovnako Krajský súd v Bratislave sp. zn. 6Co/118/2020, 28.09.2022). Žalobcu zaťažovalo dôkazné bremeno v preukázaní, že sa dohodol so žalovanou na dočasnom prenechaní sumy 1.650.000 Kč a že sa mu žalovaná zaviazala predmetnú čiastku vrátiť (obdobne Krajský súd v Bratislave sp. zn. 6Co/74/2022, 04.08.2023). Dôkazné bremeno žalobcu v tomto smere neuniesol. Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 6Cdo/5/2018 zo dňa 28.02.2019 uviedol, že je potrebné rozlišovať medzi situáciou, keď je preukázaná existencia dohody o pôžičke, resp. dohody smerujúcej k vzniku právneho vzťahu z pôžičky, no nie je preukázané aj skutočné odovzdanie predmetu pôžičky dlžníkovi, od situácie, keď nie je preukázaná existencia samotnej dohody o pôžičke. Až v prípade preukázania takejto dohody sa stáva relevantným aj preukázanie odovzdania predmetu pôžičky. Zároveň v prípade, ak žalobca nepreukáže existenciu dohody strán k pôžičke, jej dočasnosti, so záväzkom žalovanej vrátiť predmet pôžičky a neunesie v tomto smere dôkazné bremeno, tak v takom prípade neplatí zásada prenesenia dôkazného bremena na žalovanú, teda žalovaná nebola povinná preukázať opak nepreukázaného tvrdenia žalobcu (obdobne

Krajský súd v Nitre sp. zn. 9Co/183/2019 zo dňa 11.06.2020, NS SR sp. zn. 6Cdo/5/2018). Zhrnúc uvedené závery súd uzatvára, že žalobca poskytnutie pôžičky žalovanej nepreukázal.

15. Pre úplnosť v zmysle pokynu odvolacieho súdu na vyporiadanie sa s platnou judikatúrou ohľadom počiatku plynutia premlčacej doby súd prvej inštancie dodal, že ak by žalobca preukázal poskytnutie pôžičky s tým, že doba plnenia dohodnutá nebola a žalovaná bola povinná pôžičku vrátiť na výzvu žalobcu podľa § 563 OZ, námietka premlčania by v tomto prípade dôvodná nebola. Trojročná premlčacia doba v zmysle Občianskeho zákonníka plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Za tento deň sa všeobecne považuje deň, keď sa právo mohlo po prvý raz uplatniť na súde, teda len čo mohla byť dôvodne podaná žaloba na súd (actio nata). Súdna prax (aj napriek niektorým opozitným rozhodnutiam) zaujala názor, že premlčacia doba začína plynúť nasledujúcim dňom po vzniku dlhu, napr. okrem už odvolacím súdom uvádzaným rozhodnutiam aj v judikátoch R 28/1984 a R 91/2014, na ktoré nadviazal Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/174/2016 z 10.11.2016 (publikovanom pod R 17/2017), v ktorom podrobne uviedol rozhodnutia týkajúce sa spornej otázky začatia plynutia premlčacej doby a uzavrel, že rozhodujúcim je bezpochyby deň bezprostredne nasledujúci po dni, v ktorom dlh vznikol. K rovnakému záveru sa priklonil aj Najvyšší súd Českej republiky v relatívne nedávnom rozhodnutí sp. zn. 31Cdo 3125/2022 zo dňa 31.05.2023, ktorý zhodnotil, že aj po zmene zákonnej úpravy (pozn. - nový Občiansky zákonník) nenašiel dôvod pre iný výklad súčasného ustanovenia o premlčaní než ten, ktorý bol prostredníctvom záverov plynúcich z R 2/1984, R 73/2010, R 104/2011 a R 10/2014 uplatňovaný pri interpretácii § 101 OZ. Nakoľko k poskytnutiu finančných prostriedkov došlo dňa 21.06.2017, premlčacia doba by začala plynúť nasledujúci deň 22.06.2017 a uplynula by 22.06.2020. Žaloba bola na súd podaná dňa 21.02.2020.

16. Pokiaľ súd dospel k záveru, že zmluva o pôžičke medzi stranami sporu nebola preukázaná, mal by podradiť nárok žalobcu pod hmotno-právnu normu, ktorá zodpovedá skutkovému stavu. Keďže je nesporné, že žalobca poskytol na účet žalovanej plnenie vo výške 1.650.000 Kč, do úvahy by prichádzalo plnenie v prospech žalovanej podradiť podľa § 451 ods. 2 OZ ako majetkový prospech žalovanej plnením bez právneho dôvodu, čím dôvodila aj žalovaná v podanom odpore. V prípade, ak by mal súd preukázaný vznik bezdôvodného obohatenia, súd by nemohol nároku žalobcu vyhovieť vzhľadom na vznesenú námietku premlčania žalovanou. V prípade bezdôvodného obohatenia plynie subjektívna a objektívna premlčacia doba, pričom počiatok plynutia dvojročnej subjektívnej premlčacej doby je daný dňom, kedy sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil (§ 107 ods. 1 OZ), čo bolo v prejednávanej veci jednoznačne dňom poskytnutia finančných prostriedkov, teda 21.06.2017 (obdobne tak tvrdila žalovaná, čo žalobca v celom konaní nenamietol, ani nespochybnil), a teda premlčacia doba by uplynula dňa 21.06.2019 a žaloba bola podaná na súd až 21.02.2020. Súd pre úplnosť dodáva, že vznik pohľadávky z bezdôvodného obohatenia a jej trvanie nemá bez pochybností preukázané (napr. aj s poukazom na vyjadrenia svedkov o odovzdaní finančnej hotovosti v českej mene žalobcovi), avšak vzhľadom na dôvodne vznesenú námietku premlčania nie je hospodárne sa preukazovaniu tohto právneho titulu venovať. Sumarizujúc argumentáciu vyššie súd prvej inštancie žalobu zamietol.

17. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého súd prizná strane náhradu trov podľa pomeru jej úspechu vo veci. Keďže bola žalovaná v konaní úspešná, keď súd žalobu voči nej zamietol, súd jej priznal náhradu trov konania voči žalobcovi v plnom rozsahu, a to tak prvoinštančného ako aj odvolacieho konania, ktoré tvoria jeden celok.

18. Proti tomuto rozhodnutiu podal včas odvolanie žalobca prostredníctvom právneho zástupcu navrhujúc odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie a žalovanú zaviazal na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. V podanom odvolaní žalobca poukázal na existenciu odvolacích dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP. Namietal, že súd nesprávne skutkovo vec posúdil, keď zabezpečenie momentálnych bytových potrieb strán sporu (žalobca za krátky čas odišiel za prácou do Rakúska) nemôže nahradiť skutočný účel požičania peňažných prostriedkov a to účel kúpy bytu, čo bolo v konaní preukázané, nerozporované. Je len ťažko mysliteľné, že poskytnutá suma v tak veľkej výške by nebola pôžičkou. Žalobca z uvedeného dôvodu trval na vklade na bankový účet žalovanej, aby mal dostatočné potvrdenie o reálnom odovzdaní a zároveň aby bol evidovaný ako vkladateľ peňažných prostriedkov. Mal práve za to, že takéto listiny a evidencia bude dostačujúcim dôkazom požičania peňažných prostriedkov žalovanej. Žalobca počas celého konania popieral finančnú pomoc zo strany žalovanej. Z listinných dôkazov (výpisy z účtu

žalovanej) nič z tvrdeného nevyplýva. Žalovaná teda nepredložila ani jeden dôkaz, pričom v tejto časti si mala na základe zrušujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu splniť svoju dôkaznú povinnosť o poskytnutí peňažných prostriedkov žalobcovi, avšak túto si nespĺnila. Žalobca má za to, že v danom prípade sa jednalo o bežnú pomoc rodiča (svokry) manželom. Zo žiadneho dôkazu ani z tvrdenia žalovanej nevyplýva poskytnutie pôžičky v nejakej, hoci len približnej sume.

19. K hodnoteniu výpovedí svedkov, ktoré žalobca považuje za klamlivé uviedol, že v súčasnosti rozhodujúca sudkyňa nevykonávala predmetné výsluchy (došlo k zmene sudcu počas konania), takže ich výpovede nemohol hodnotiť správne, nakoľko zásada ústnosti a bezprostrednosti konania absentovala. Práve ich odporovateľnosť si v jednotlivých výpovediach, sprostredkované informácie od žalovanej nemohli bez ďalšieho založiť ich dôveryhodnosť. Žalobca má za to, že v konaní bola preukázaná povinnosť vrátiť peňažné prostriedky (uvedené vyplýva aj zo samotného účelu), a dočasnosť. Listina, ktorá bola vyhotovená v deň poskytnutia peňažných prostriedkov a ktorá bola prílohou návrhu na vydanie platobného rozkazu, preukazuje požičanie finančných prostriedkov. Samotnú listinu žalovaná počas celého konania nenamietala, pričom na listine je uvedené, že sa jedná o pôžičku. V prípade, že by v čase poskytnutia finančných prostriedkov nesúhlasila s tým, s listinou by celkom určite nesúhlasila. Žalobca ďalej uviedol, že je zrejmé, že išlo o ústnu dohodu strán sporu, reálne poskytnutie peňažných prostriedkov bolo preukázané, a teda nemohlo ísť o inú zmluvu ako zmluvu o pôžičke (aj vyššie uvedeného vyjadrenia žalovanej). Bezdôvodné obohatenie v tomto prípade nemohlo ísť, nakoľko ani jedna zo strán sporu nikdy ani netvrdila neexistenciu akejkoľvek dohody (zmluvy), že by malo dôjsť k plneniu bez právneho titulu. Rozdiel bol akurát v tom, že žalovaná uvádzala iné neexistujúce zmluvy, ktoré mali byť uzavreté v predchádzajúcom období, alebo v období potom (čo žiadnym spôsobom nepreukázala) a žalobca naopak preukázal poskytnutie peňažných prostriedkov ako pôžičky za účelom kúpy bytu žalovanej.

20. Namietal, že vyhodnotenie dôkazov súdom prvej inštancie nie je v súlade s obsahom spisu, aj so zásadami formálnej logiky. Za situácie, keď uzavretie zmluvy medzi stranami sporu vyplýva z ich tvrdení (rozdiel a rozpor je len v otázke splnenia dlhu žalovanej), súd nesprávne vychádzal pri posudzovaní jej existencie zo skutkových zistení. Súd prvej inštancie súd v odôvodnení svojho rozsudku neuviedol, na základe akých skutočností dospel k záveru o neexistencii zmluvného vzťahu, a teda posúdenia veci podľa § 451 OZ, keď existencia dohody medzi stranami sporu nebola sporná, sporný bol len zmluvný typ, pričom vzhľadom na argumentačnú zmenu v procesnej obrane a všetky okolnosti prípadu, je zrejmé, že sa jednalo len o zmluvu o pôžičke. Žalobca má za to, že uniesol dôkazné bremeno a sériou vykonaných priamych a nepriamych dôkazov, ktoré tvoria harmonický celok, sú nerozporné, vyjadrenie žalovanej, preukázala poskytnutie finančných prostriedkov v požadovanej výške odporcovi, ako aj dočasnosť ich poskytnutia. Čas plnenia nebol dohodnutý, a teda sa použije všeobecná úprava splnenia dlhu § 563 OZ, t. j. žalovaná bola povinná splniť dlh prvý deň po tom, čo ju o plnenie žalobca požiadal.

21. Súd prvej inštancie nesprávne vec posúdil, keď v bode 42. rozsudku uviedol, že žalovaná kontinuálne tvrdila, že išlo o vrátenie dlhu žalobcom, k tomu došlo až po preukázaní reálneho poskytnutia peňazí žalobcom. V odpore žalovaná namietala nepreukázanie tvrdených skutočností o existencii takejto zmluvy a poskytnutí peňazí (teda žiadny zmluvný vzťah) celom účelovo nakoľko uplynula dvojiročná lehota v prípade posúdenia ako bezdôvodného obohatenia. Následne mal existovať ďalší zmluvný vzťah, okrem existencie dohody (zmluvy o pôžičke), na základe ktorej boli vložené peňažné prostriedky na jej účet žalobcom, spočívajúci v existencii záväzkov žalobcu voči žalovanej, ktoré mala preukázať v konaní, avšak nepreukázala. Následne žalovaná uviedla, že ich v podstate vrátila za prítomnosti svedkov. Takže zmeny procesnej obrany sú celkom zrejmé a zároveň zmätočné. Žalobca uviedol, že práve vklad na bankový účet žalovanej (žalovaný disponoval hotovostnými peniazmi a mohol ich odovzdať v hotovosti žalovanej, alebo netvať na tom, aby bol vkladateľom aj on), je pre účely poskytnutia pôžičky typický a je z neho zrejmé, že sa jednalo práve o pôžičku na kúpu bytu žalovanej. V bode 44. rozsudku súd prvej inštancie uvádza, že nedáva logickú súvislosť, prečo by otvárala účet v českej mene, pokiaľ mal záujem o kúpu bytu, ktorý kupovala v mene euro. K uvedenému treba uviesť, peniaze v inej mene je možné vložiť na účet vytvorený v tejto mene, a prípadná premena na eurá by bola výhodnejšia. Uvedené rozhodnutie pri premene vždy závisí od aktuálneho kurzového lístka.

22. K žalobcom podanému odvolaniu sa písomne vyjadrila žalovaná prostredníctvom právneho zástupcu. V prvom rade žalovaná uviedla, že žalobca podal odvolanie oneskorene, pretože z elektronického súdneho spisu vyplýva, že napadnutý rozsudok mu bol doručený dňa 06.09.2024

a žalobcom podané odvolanie bolo zaevidované/vytvorené až dňa 24.09.2024. V ostatnom obsahu vyjadrenia žalovaná uviedla, že rozsudok súdu prvej inštancie považuje za vecne správny vo svojich skutkových a právnych záveroch, ktoré na seba logicky nadväzujú. Žalovaná v celom rozsahu nárok žalobcu neuznáva a voči žalobcovi neeviduje žiadne neuhradené záväzky, pričom nemá ani vedomosť o akú nešpecifikovanú listinu sa žalobca opiera, pretože z návrhu na vydanie platobného rozkazu prostredníctvom upomínaného konania vyplýva, že jedinou listinnou prílohou je splnomocnenie žalobcu svojmu právnomu zástupcovi. K žalobcom namietanému hodnoteniu výpovedi svedkov žalovaná uviedla, že hodnotenie svedeckých výpovedí súd vykonal v súlade s princípom hospodárnosti a rýchlosti konania. Výpovede svedkov (ako aj samotné pojednávania pred súdom) boli nahrávané a vec konajúca sudkyňa sa mala možnosť hodnoverne oboznámiť s výsluchom svedkov. Žalovaná podotkla, že žalobca zmenu sudcu nijakým spôsobom v konaní nenamietal. Žalovaná odvolaciemu súdu navrhla odvolanie žalobcu odmietnuť ako oneskorene podané, resp. napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť.

23. Žalobca v rámci odvolacej repliky uviedol, že nie je pravda, že by doručil súdu odvolanie po lehote, pretože žalovaná nerozlišuje okamih podania a okamih registrácie podania príslušným súdom v elektronickom systéme. Žalobca trvá na podanom odvolaní v celom rozsahu. Uviedol, že je bežnou súdnou praxou, že súdy posudzujú zmluvy (aj písomné) podľa obsahu, hoci sú aj inak označené. Je teda nesprávne posúdenie súdu, že k uzavretiu zmluvy o pôžičke nedošlo.

24. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané žalobcom ako oprávnenou osobou v zákonom stanovenej lehote (§ 359, § 362 ods. 1 CSP) a že spĺňa náležitosti odvolania v zmysle § 363 CSP, preskúmal napadnuté rozhodnutie, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP), prejednal odvolanie žalobcu bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario, keď v zmysle § 219 ods. 3 za použitia § 378 ods. 1 CSP oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke krajského súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením) a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne, preto ho podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil a v celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku.

25. Podľa § 362 ods. 1 CSP, odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 362 ods. 2 CSP, odvolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom súde.

Podľa § 117 CSP, lehota je súdom alebo zákonom ustanovený časový úsek na vykonanie úkonu.

Podľa § 121 ods. 2 CSP, do plynutia lehoty určenej podľa dní sa nezapočítava deň, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty.

Podľa § 121 ods. 4 CSP, ak koniec lehoty pripadne na sobotu alebo deň pracovného pokoja, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň.

Podľa § 121 ods. 5 CSP, lehota je zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť; to platí aj vtedy, ak je podanie urobené elektronickými prostriedkami doručené súdu mimo pracovného času.

26. Odvolací súd vzhľadom na žalovanou namietané oneskorene podané odvolanie žalobcom uvádza, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie bol právnomu zástupcovi žalobcu v zmysle doloženej doručky doručený dňa 06.09.2024. Pätnásťdňová lehota na podanie odvolania začala žalobcovi plynúť od 07.09.2024 a skončila dňom 21.09.2024, ktorý pripadol na sobotu, preto posledným dňom lehoty na podanie odvolania osobne na súde, na poštovú prepravu alebo elektronickou formou bol pondelok 23.09.2024. Žalobca doručil súdu prvej inštancie odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie dňa 23.09.2024 (doručenka na č. I. 346). V zmysle uvedeného preto odvolací súd podané odvolanie prejednal ako podané včas.

27. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

28. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 387 ods. 2 CSP).

29. V ustanovení § 387 ods. 2 CSP je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie a to po skutkovej ako aj právnej stránke; ak sa odvolací súd čo i len čiastočne nestotožní s týmito závermi, neprichádza do úvahy vypracovanie skráteného odôvodnenia. Môže síce doplniť dôvody uvedené v rozhodnutí súdu prvej inštancie, toto doplnenie však nemôže byť v rozpore so závermi súdu prvej inštancie, môže ho iba dopĺňať v tom zmysle, že závery odvolacieho súdu iba podporia odôvodnenie súdu prvej inštancie. Odvolací súd musí odpovedať na podstatné a právne dôvody odvolania a nemôže sa obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplniť ďalšie dôvody.

30. Odvolací súd v zmysle § 379 a § 380 CSP viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania sa plne stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, keďže bola jeho argumentácia vecne správna a presvedčivá a je toho názoru, že všetky dôvody, ktoré žalobkyňa uvádza v odvolaní vyriešil už súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku, pričom rozhodnutia prvoinštančné a odvolacieho súdu nie je možné posudzovať izolovane, pretože prvoinštančné a druhoinsstančné konanie tvoria jeden celok. Preskúmaním veci odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie týkajúce sa v odvolaní žalobkyňou namietaných skutočností je vyčerpávajúce, správne skutkovo a právne zdôvodnené a zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia v ust. § 220 CSP. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Samotný fakt, že žalobca sa s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí súdu prvej inštancie nestotožňuje neznamená, že jeho zdôvodnenie nezodpovedá požiadavkám, ktoré na túto časť rozhodnutia kladie vyššie citované zákonné ustanovenie.

31. Podľa čl. 15 ods. 1, 2 CSP, dôkazy a tvrdenia strán sporu hodnotí súd podľa svojej úvahy v súlade s princípmi, na ktorých spočíva tento zákon. Žiaden dôkaz nemá predpísanú zákonnú silu.

Podľa § 149 CSP, prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky.

Podľa § 191 ods. 1, 2 CSP, dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon neustanovuje inak.

32. Podľa § 657 OZ, zmluvou o pôžičke prenecháva veriteľ dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peniaze, a dlžník sa zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého druhu.

33. V preskúmvanej veci súd prvej inštancie prvýkrát rozhodol rozsudkom zo dňa 28. júna 2022, č. k. 7C/76/2020-180, pričom žalobu zamietol. V dôsledku podaného odvolania zo strany žalobcu Krajský súd v Nitre uznesením zo dňa 25. októbra 2023, č. k. 5Co/103/2022-212 rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd vo svojom zrušujúcom uznesení uviedol, že okresný súd ním vykonané dokazovanie nezrealizoval dôsledne v intenciách ust. § 191 ods. 1 CSP, čo sa v končenom dôsledku prejavilo v tom, že jeho právne závery nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, t. j. sú predčasné. Následne súd prvej inštancie rozhodol novým rozsudkom, ktorý je predmetom toho odvolacieho prieskumu.

34. Odvolací súd v prvom rade konštatuje, že prvoinštančný súd po zrušení a vrátení veci (sporu) na ďalšie konanie v novom rozhodnutí odstránil odvolacím súdom vytýkané nedostatky, pričom napadnutý rozsudok možno považovať za podrobne a vyčerpávajúco riadne odôvodnený. Súd prvej inštalácie v rámci nového konania doplnil a vykonal dokazovanie v intenciách odvolacieho súdu v tom rozsahu, že vyhodnotil žalobcom tvrdené skutočnosti v kontexte pojmových znakov zmluvy o pôžičke v zmysle § 657 a nasl. OZ a vyhodnotil procesnú obranu žalovanej, pričom dospel k správne záveru, že žalobca nepreukázal poskytnutie pôžičky žalovanej. Vzhľadom na skutočnosť, že v konaní nebolo preukázané, že plnenie (zmena dispozície finančných prostriedkov) zo strany žalobcu žalovanej bola pôžička, súd posúdil nárok žalobcu správne ako bezdôvodné obohatenie (bez hlbšieho skúmania pravdivosti vrátenia po vybratí z účtu) a z dôvodu platne vznesenej námietky premlčania (v súlade so zásadou hospodárnosti) žalobu zamietol.

35. V súvislosti s odvolacími argumentmi žalobcu odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že žalobca v odvolacom konaní neuviedol žiadne nové skutočnosti alebo dôkazy, ktoré by už neuviedol v konaní pred okresným súdom a ktoré by boli spôsobilé zmeniť rozhodnutie súdu prvej inštalácie.

36. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd uvádza, že civilné sporové konanie sa spravuje zásadou formálnej pravdy (procesné zisťovanie skutkového stavu podľa § 215 ods. 1, 2 CSP), súd teda nezisťuje skutočný stav veci ale vychádza z tvrdení strán sporu. Účelom zásady formálnej pravdy je, okrem iného, umožniť súdu rozhodnúť spor práve v prípadoch, kedy strana neuniesla bremeno tvrdenia alebo bremeno dôkazu.

37. Odvolací súd ďalej rozvíja, že súd „nachádzajúci“ spravodlivosť sa potýka s problematikou vyvažovania miery dokazovania zisteného skutkového stavu na jednej strane a skutočným stavom (objektívnou pravdou), ktoré sa môžu a nemusia zhodovať. Sporový civilný proces je založený na potrebe zistenia skutkového stavu (§ 215 ods. 1 CSP). Dostatočnosť hľadania pravdy je determinovaná potrebou napĺňať potreby právnej istoty účinne a spravodlivo. V procese hľadania (potrebnej) formálnej pravdy sa civilného sporového procesu zúčastňujú súd, strany konania a iné zúčastnené osoby. V prípade súdu ide v základnej rovine zisťovaných skutočností o činnosť prvoinštančného, resp. odvolacieho súdu. Na druhej strane nemožno prehliadnuť, že zásada „in dubio pro reo“ uplatňovaná v trestnoprávnom procese pri hľadaní viny, na rozdiel od zisťovania skutkového stavu civilným súdom, je z pohľadu hĺbky potrebného preukazovania vyjadrením závažnosti hrozby trestnoprávneho postihu, ktorý je často spájaný so zásahom do základných ľudských práv najvyššej priority. Posledná veta teda tiež znamená, že ak v civilnom procese nie je stranou tvrdená skutočnosť preukázaná aspoň v miere potrebnej pre zistenie skutkového stavu, ide o nepreukázané tvrdenie so svojím dôsledkom.

38. Z pohľadu zisťovania skutkového stavu má významné postavenie hodnotenie dôkazov. Mechanizmus autoritatívneho (súdneho) hodnotenia dôkazov v civilnom procese je založený na činnosti sudcu (súdu) prvej inštalácie a senátneho rozhodovania na odvolacom súde v prípade podaného odvolania. Hodnotenie dôkazov súdmi sa vykonáva zákonným spôsobom s tým, že hodnotenie dôkazov môže robiť len súd, ktorý ich vykonal.

39. Zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadruje, že záver, ktorý si sudca urobí o pravdivosti, či nepravdivosti tvrdených skutočností vzhľadom na poznatky získané z vykonaných dôkazov, je vecou vnútorného sudcovho presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Ak nemožno v tomto smere vyčítať súdu žiadne pochybenia (napr. že výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá pravidlám logického myslenia, alebo že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dokazovania nevyplývali alebo opomenul rozhodné skutočnosti, ktoré vyšli v konaní najavo), potom nie je ani možné bez ďalšieho polemizovať s so skutkovými závermi.

40. V zmysle § 657 OZ zmluvou o pôžičke prenecháva veriteľ dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peniaze a dlžník sa zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého druhu. Zmluvou o pôžičke veriteľ prenecháva dlžníkovi na voľné nakladanie veci určené podľa druhu, t. j. veci zastupiteľné, najmä peniaze a dlžník sa zaväzuje vrátiť mu po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého druhu. Z vyššie citovaného ustanovenia zákona vyplýva, že pre platnosť zmluvy o pôžičke sa nevyžaduje osobitná písomná forma. Možno ju preto uzavrieť i ústne i konkludentným prejavom. Pojmovými znakmi zmluvy o pôžičke je, že jej predmetom je prenechanie veci dlžníkovi, teda i peňazí na voľné nakladanie, veci pritom musia byť druhovo určené, predmetný právny vzťah musí byť

dočasný a dlžníkovi vzniká povinnosť vrátiť veci rovnakého druhu. Zmluva o pôžičke je reálny právny úkon, v dôsledku čoho vzniká až reálnym odovzdaním veci dlžníkovi. Obvyklou náležitosťou zmluvy je aj doba splatnosti - vrátenia požičaných vecí. Ak by nebola doba splnenia dlhu dohodnutá, dlžník by bol povinný plniť prvého dňa po požiadaní veriteľom (§ 563 OZ). Ak by účastníci ponechali dobu plnenia na vôli dlžníka, mohol by ju určiť na návrh veriteľa súd (§ 564 OZ).

41. Súd sa v konaní vysporiadava s právnym posúdením (*iura novit curia*) preukázaných skutkových zistení. Potrebným skutkovým zistením v prípade pôžičky je (ideálne) skutkové zistenie (zbiehajúcej sa) existencie vôle u oboch účastníkov právneho vzťahu uzavrieť pôžičku. Skutočnosť existencie vôle (vôli) poskytnúť dočasne druhovo určenú vec (uzavretie pôžičky) dokazuje v tomto prípade žalobca.

42. V prejednávanej veci sa žalobca domáhal od žalovanej zaplata sumy vo výške 64 495,95 eura s príslušenstvom titulom zmluvy o pôžičke, pričom žalovaná od začiatku popierala samotný vznik zmluvy o pôžičke. Podľa názoru súdu prvej inštancie žalobca nepreukázal existenciu vyššie uvedených pojmových znakov zmluvy o pôžičke, predovšetkým dočasnosť poskytnutia predmetu pôžičky (teda spoločnej vôle dočasne poskytnúť finančné prostriedky), s čím sa odvolací súd stotožňuje.

43. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno vystihuje aktuálnu skutkovú a dôkaznú situáciu konania. V priebehu sporu sa môže meniť, teda môže dochádzať k jeho prerozdeleniu. Pri posudzovaní dôkazného bremena na strane toho - ktorého účastníka treba rešpektovať tzv. negatívnu dôkaznú teóriu, t. j. pravidlo, že neexistencia (niečoho) majúca trvajúci charakter sa zásadne nepreukazuje. Na nikom totiž nemožno spravodlivo žiadať, aby preukázal reálnu neexistenciu určitej právnej skutočnosti. V takomto prípade je na žalobcovi, aby preukázal právny dôvod presunu peňazí na účet žalovanej. Inými slovami, ak sa niekto v súdnom konaní domáha vrátenia peňazí, musí hodnoverne preukázať titul ich poskytnutia. Žalobca nepredložil žiaden dôkaz o dočasnosti poskytnutia peňažných prostriedkov, ktoré by sa žalovaná zaviazala vrátiť po uplynutí určitej doby. Z dôvodu, že žalovaná uzavretie zmluvy o pôžičke popierala, bolo potrebné pre záver o uzavretí zmluvy o pôžičke preukázať naplnenie podstatných obsahových náležitostí takejto zmluvy, vrátane záväzku žalovanej vrátiť po určitom čase peňažné prostriedky žalobcovi ako veriteľovi. Vzhľadom k tomu, že žiaden z produkovaných dôkazov jednotlivito ani vo svojom súhrne takýto záväzok žalovanej nepreukazoval, uzavretie zmluvy o pôžičke preukázané nebolo.

44. Vo vzťahu k odvolacím námietkam žalobcu odvolací súd dodáva, že z hypotézy hmotnoprávnej normy uvedenej v ust. § 657 OZ, ktorá vymedzuje obsah povinnosti tvrdenia a dôkaznej povinnosti veriteľa vyplýva, že v spore o vrátenie požičanej sumy má žalobca ako veriteľ bremeno tvrdenia, že so žalovaným dlžníkom uzavrel zmluvu o pôžičke, že dlžníkovi predmet pôžičky odovzdal a že dlžník požičané peniaze riadne a včas nevrátil. Z tohto bremena tvrdenia potom pre veriteľa (žalobcu) vyplýva dôkazné bremeno pokiaľ ide o preukázanie tvrdenia, že zmluva o pôžičke bola uzavretá a že na základe tejto zmluvy odovzdal žalovanej finančné prostriedky (viď aj rozhodnutie NS ČR sp. zn. 21Cdo 4520/2007). Ako už odvolací súd vyššie konštatoval, v prejednávanej veci uvedené bremeno tvrdenia a bremeno dôkazu žalobca neuniesol.

45. Z vykonaného dokazovania nebolo možné prijať záver, že peniaze, ktoré žalobca vložil na novovytvorený účet žalovanej, bolo plnenie na základe uzatvorenej zmluvy o pôžičke. Odvolací súd v plnom rozsahu poukazuje na závery a úvahy súdu prvej inštancie a dodáva, že žalobca nepreukázal naplnenie stretnutia vôle v čase žalobcom tvrdenej kontraktácie uzavrieť pôžičku (v čase vkladania peňazí na účet žalovanej), a teda v otázke z akého právneho dôvodu plnil. Rovnako ako súd prvej inštancie ani odvolací súd nepovažoval za dôvodnú argumentáciu žalobcu, keď žalovaná si mala od neho požičať peniaze na kúpu bytu. Uvedená skutočnosť nevyplýva ani z vykonaných svedeckých výpovedí, kde svedkovia opakovane tvrdili, že práve žalobca a dcéra žalovanej riešili svoju bytovú otázku. Z výpovede dcéry žalovanej (bývalej ženy žalobcu) zas vyplynulo, že počas ich vzťahu to bola práve žalovaná, ktorá im finančne prispievala na domácnosť. Odvolaciemu súdu nedáva ani logický zmysel, prečo, ak finančnými prostriedkami žalobcu mala byť pôžička žalovanej na kúpu bytu, by žalovaná tieto v ten istý deň z účtu aj sumu vyberala. Pravidelný a predpokladaný priebeh hmotnoprávných úkonov s takým záverom o potrebe kúpiť byt pre seba v tom čase s ďalšími zistenými okolnosťami do takého tvrdenia žalobcu nezapadá. Hoci žalovaná byt neskôr kúpila, tento „obchod“ pramenil z iných okolností speňažovania iného majetku. V tejto súvislosti neboli súdu jasné ani tvrdenia

o tzv. kurzovej výmene, ktorá mala zabezpečiť väčší výnos peňazí, pričom ani tieto neboli v konaní preukazované a dostatočne vysvetlené. Uvedené plnenie žalobcu žalovanej a následný výber peňazí mohol súvisieť s inou motiváciou alebo „služobnosťou“ v rámci v tom čase ešte korektných vzťahov. Pôžička žalobcom dokázaná nebola.

46. Pokiaľ žalobca v podanom odvolaní namietal vykonanie dokazovania, resp. hodnovernosť svedeckých výpovedí z dôvodu zmeny zákonnej sudkyne v konaní, odvolací súd uvádza, že túto námietku nepovažoval za dôvodnú. V tomto smere odvolací súd poukazuje na vyčerpávajúce odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorý vo svojom obsahu posúdil jednotlivé vykonané svedecké výpovede podľa noriem doktríny RAVEN, s ktorými závermi sa odvolací súd stotožnil a na ne poukazuje. Nie je možné dôvodiť skutočnosťou, že po zmene zákonnej sudkyne v konaní táto priamo nevypočúvala svedkov a z tohto dôvodu ich nemohla hodnotiť správne. Súčasťou súdneho spisu sú zápisnice z pojednávania, ktoré zachytávajú podstatný obsah výsluchov a tvrdení strán, pričom je tiež potrebné poukázať na to, že súčasťou spravodlivého civilného procesu nie je požiadavka, aby bez ďalšieho už raz vykonaný úkon so zachovaním ústnosti a bezprostrednosti vyžadoval pri zmene zákonného sudcu jeho opakovanie. Z uvedeného preto nie je možné prijať záver, že vec rozhodujúca sudkyňa nemohla hodnoverne tieto výpovede svedkov posúdiť v zmysle zásad civilného konania. Zákon vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov a táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu, pričom hodnotiaci úvaha súdu musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a výsledok hodnotenia dôkazov má byť súčasťou rozsudku. V preskúmvanej veci nemal odvolací súd za preukázané, že by sa týmto postupom súd prvej inštancie neriadil. V súvislosti s vyššie uvedeným preto nebolo možné konštatovať, že hodnotiaci záver súdu prvej inštancie v odôvodnení jeho rozhodnutia je nepreskúmateľný tak, ako to namietal žalobca v odvolaní.

47. Odvolací súd dodáva, že do obsahu základného práva podľa Čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivý proces podľa Čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 14.09.2011, sp. zn. 3Cdo/204/2009).

48. Za nedôvodnú považoval odvolací súd aj námietku žalobcu týkajúcu sa procesného správania žalovanej v konaní, ktoré malo dokazovať existenciu zmluvy o pôžičke. Žalovaná už v podanom odpore voči platobnému rozkazu poprela, že k odovzdaniu finančných prostriedkov malo dôjsť na základe poskytnutia pôžičky žalovanej žalobcom. Žalovaná však nikdy nepoprela samotné odovzdanie finančných prostriedkov, ale poprela tvrdenie žalobcu, že sa tak stalo titulom pôžičky. Hoci žalovaná v konaní neuniesla dôkazné bremeno týkajúce sa preukázania tvrdení, že predmetný vklad na účet žalovanej malo predstavovať vrátenie peňažných prostriedkov, ktoré ona sama mala poskytnúť žalobcovi ako predmet pôžičky (čo by bezpečne vylúčilo úvahu o poskytnutí pôžičky žalobcom), nezakladá to dôvodnosť a preukázanie žalobcom uplatneného nároku. Je to práve žalobca, ktorý je povinný preukazovať ním tvrdené skutočnosti v konaní, a teda, že ním uplatňovaný nárok je dlhom žalovanej titulom poskytnutia nevrátenej „pôžičky“ žalobcom. Odvolací súd zároveň uvádza, že skutočnosť, že došlo k odovzdaniu finančných prostriedkov žalovanej nebola v konaní nikdy sporná.

49. Žalobca od počiatku tvrdil spôsob, akým došlo k odovzdaniu finančných prostriedkov žalovanej, ako aj okolnosti, na základe ktorých sa domáhal ich vrátenia, teda od počiatku žalobca uviedol rozhodujúce skutočnosti, z ktorých bolo možné vyvodiť po tom, ako nebola preukázaná existencia súkromnoprávneho vzťahu v podobe pôžičky, vznik bezdôvodného obohatenia na strane žalovanej. Žalobcom vymedzené skutkové okolnosti uvedené v žalobe vrátane nespornej skutočnosti o odovzdaní peňazí žalovanej boli dostatočné i pre „predbežné“ posúdenie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia. Súd prvej inštancie preto postupoval procesne správne, keď na podklade takýchto relevantných skutkových zistení a aj pod ťarchou aj neunesenia dôkazného bremena zo strany žalovanej a v súlade so zásadou iura novit curia posudzoval, či je žalovaná povinná vrátiť sumu 64 495,95 eura s príslušenstvom žalobcovi titulom bezdôvodného obohatenia. Bolo by prejavom prílišného formalizmu, ak by sa súd nezaoberal otázkou, či uplatňovaný nárok nie je dôvodný nielen z titulu zmluvy o pôžičke, ale aj z iného dôvodu, ak sú popísané skutočnosti zhruba rovnaké (analogicky 4Cdo 13/2009). Vzhľadom na dôvodne vznesenú námietku premičania preto súd prvej inštancie rozhodol vecne správne, keď žalobu žalobcu

z dôvodu primárne nepreukázania tvrdeného poskytnutia pôžičky, s následným logickým vyústením do premlčaného bezdôvodného obohatenia zamietol.

50. V závere odvolací súd poukazuje na v odvolaní uplatnené tvrdenia žalobcu o „listine“ (ktorá mala byť vyhotovená v deň poskytnutia predloženej k návrhu na vydanie platobného rozkazu), ktorá mala preukazovať pôžičku. Ak bola správna identifikácia odvolacím súdom, ide o „listinu“, predloženú zjavne vo fotokópii na č. l. 37 rukou napísanými slovami netvrdným a nedokazovaným (neznámym) pisateľom a netvrdeného a nedokazovaného (neznámeho) dňa s obsahom: „Půjčení peněz na byt, pro E. A. rozená Q. 21.6.2017 1.650.000Kč“. Odvolací súd konštatuje absenciu poukazu a spojitosti žalobných tvrdení (v rámci prostriedkov útoku) žalobcu v žalobe na v (aktuálnom) odvolaní tvrdenú „listinu“. Poukaz na „listinu“ a jej dôkazný potenciál neprodukovala strana žalobcu ani na prvom ani na ďalších pojednávaníach a tiež nie v odvolaní voči prvému rozsudku súdu prvej inštancie a tiež nie v následnom procese. Azda jediným možným spojením medzi „listinou“ a dokazovaním je pomerne neurčité vyjadrenie právneho zástupcu žalobcu (č. l. 312), v ktorom v spojitosti s nevedno akou listinou, ktorú podľa jeho tvrdenia nerozporovala žalovaná a smerovala, a to už hovorí odvolací súd, nie k dôkazu o pôžičke, ale dôkazu o poskytnutí finančných prostriedkov práve dňa 21.06.2017. Uvedená skutočnosť ale bola správne zistená súdom prvej inštancie z nesporných tvrdení a iných listinných dôkazov dostatočne. Inými slovami, žalobca nespájal dokazovanie svojich tvrdení o pôžičke (možno mimo dňa poskytnutia peňazí) s predloženou listinou, preto na ňu nebolo potrebné súdom prvej inštancie prihladať (v miere dokazovania právneho dôvodu poskytnutia peňažných prostriedkov - pôžičky) a taktiež nie odvolací súd v zmysle podmienok prípustnosti novôt podľa § 366 CSP, ktoré v odvolacom konaní boli produkované oneskorene.

51. V kontexte vyššie uvedených skutočností odvolací súd konštatuje vecnú správnosť rozsudku súdu prvej inštancie v dôsledku čoho postupoval procesným postupom v zmysle § 387 ods. 1 CSP a rozsudok ako vecne správny potvrdil.

52. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a žalovanej voči žalobcovi priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania ako procesne úspešnej strane v odvolacom konaní.

53. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

54. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 veta druhá CSP v spojení s § 3 ods. 10 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa

predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).